

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

॥ సుందరకాండం ॥

సప్తత్రింశః సర్గః

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

॥ సుందరకాండం ॥ సప్తత్రింశః సర్గః

శ్రీరామస్య శీఘ్రమానయనాయ హనుమంతం ప్రతి సీతాయా ఆగ్రహో
హనుమతాఽఽత్మనా సహ చలితుం సీతాం ప్రత్యనునయః సీతయా
తస్యానంగీకరణం చ

సా సీతా వచనం శ్రుత్వా పూర్ణచంద్రనిభాననా |
హనుమంతమువాచేదం ధర్మార్థసహితం వచః || 5.37.1 ||

అమృతం విషసంపృక్తం త్వయా వానర భాషితం |
యచ్చ నాన్యమనా రామో యచ్చ శోకపరాయణః || 5.37.2 ||

ఐశ్వర్యే వా సువిస్తీర్ణే వ్యసనే వా సుదారుణే |
రంజ్యేవ పురుషం బద్ధ్వా కృతాంతః పరికర్షతి || 5.37.3 ||

విధిర్నూనమసంహార్యః ప్రాణినాం ప్లవగోత్తమ |
సౌమిత్రిం మాం చ రామం చ వ్యసనైః పశ్య మోహితాః || 5.37.4 ||

శోకస్యాస్య కథం పారం రాఘవోఽధిగమిష్యతి |
ప్లవమానః పరిక్రాంతో హతనౌః సాగరే యథా || 5.37.5 ||

రాక్షసానాం వధం కృత్వా సూదయిత్వా చ రావణం |
లంకామున్మథితాం కృత్వా కదా ద్రక్ష్యతి మాం పతిః || 5.37.6 ||

స వాచ్యః సంత్వరస్వేతి యావదేవ న పూర్యతే |
అయం సంవత్సరః కాలస్తావద్ధి మమ జీవితం || 5.37.7 ||

వర్తతే దశమో మాసో ద్వా తు శేషౌ ప్లవంగమ |
రావణేన నృశంసేన సమయో యః కృతో మమ || 5.37.8 ||

విభీషణేన చ భ్రాత్రా మమ నిర్యాతనం ప్రతి |
అనునీతః ప్రయత్నేన న చ తత్ కురుతే మతిం || 5.37.9 ||

మమ ప్రతిప్రదానం హి రావణస్య న రోచతే |
రావణం మార్గతే సంఖ్యే మృత్యుః కాలవశంగతం || 5.37.10 ||

జ్యేష్ఠా కన్యా కలా నామ విభీషణసుతా కపే |
తయా మమైతదాఖ్యాతం మాత్రా ప్రహితయా స్వయం || 5.37.11 ||

అవింధోఽ నామ మేధావీ విద్వాన్ రాక్షసపుంగవః |
ధృతిమాన్ శీలవాన్ వృద్ధో రావణస్య సుసమ్మతః || 5.37.12 ||

రామాత్ క్షయమనుప్రాప్తం రక్షసాం ప్రత్యచోదయత్ |
న చ తస్య స దుష్టాత్మా శృణోతి వచనం హితం || 5.37.13 ||

ఆశంసేయం హరిశ్రేష్ఠ క్షిప్రం మాం ప్రాప్స్యతే పతిః |
అంతరాత్మా హి మే శుద్ధస్తస్మింశ్చ బహవో గుణాః || 5.37.14 ||

ఉత్సాహః పౌరుషం సత్త్వమాన్యశంస్యం కృతజ్ఞతా |
విక్రమశ్చ ప్రభావశ్చ సంతి వానర రాఘవే || 5.37.15 ||

చతుర్దశ సహస్రాణి రాక్షసానాం జఘాన యః |
జనస్థానే వినా భ్రాత్రా శత్రుః కస్తస్య నోద్విజేత్ || 5.37.16 ||

న స శక్యస్తులయితుం వ్యసనైః పురుషర్షభః |
అహం తస్యానుభావజ్ఞా శక్రస్యేవ పులోమజా || 5.37.17 ||

శరజాలాంశుమాంఛూరః కపే రామదివాకరః |
శత్రురక్షోమయం తోయముపశోషం నయిష్యతి || 5.37.18 ||

ఇతి సంజల్పమానాం తాం రామార్థే శోకకర్మితాం |
అశ్రుసంపూర్ణవదనామువాచ హనుమాన్ కపిః || 5.37.19 ||

శ్రుత్వైవ చ వచో మహ్యం క్షిప్రమేష్యతి రాఘవః |
చమూం ప్రకర్షన్ మహతీం హర్యక్షగణసంకులాం || 5.37.20 ||

అథవా మోచయిష్యామి త్వామద్వైవ సరాక్షసాత్ |
అస్మాద్ దుఃఖాదుపారోహ మమ పృష్టమనిందితే || 5.37.21 ||

త్వాం తు పృష్టగతాం కృత్వా సంతరిష్యామి సాగరం |
శక్తిరస్తి హి మే వోఢుం లంకామపి సరావణాం || 5.37.22 ||

అహం ప్రస్రవణస్థాయ రాఘవాయాద్య మైథిలి |
ప్రాపయిష్యామి శక్రాయ హవ్యం హుతమివానలః || 5.37.23 ||

ద్రక్ష్యస్యద్వైవ వైదేహి రాఘవం సహలక్ష్మణం |
వ్యవసాయసమాయుక్తం విష్ణుం దైత్యవధే యథా || 5.37.24 ||

త్వద్దర్శనకృతో త్సాహమాశ్రమస్థం మహాబలం |
పురందరమివాసీనం నగరాజస్య మూర్ధని || 5.37.25 ||

పృష్టమారోహ మే దేవి మా వికాంక్షస్వ శోభనే |
యోగమన్విచ్ఛ రామేణ శశాంకేనేవ రోహణీ || 5.37.26 ||

కథయంతీవ శశినా సంగమిష్యసి రోహణీ |
మత్పృష్టమథిరోహ త్వం తరాకాశం మహార్ణవం || 5.37.27 ||

నహి మే సంప్రయాతస్య త్వామితో నయతోఽంగనే |
అనుగంతుం గతిం శక్తాః సర్వే లంకానివాసినః || 5.37.28 ||

యథైవాహమిహ ప్రాప్తస్తథైవాహమసంశయం |
యాస్యామి పశ్య వైదేహి త్వాముద్యమ్య విహాయసం || 5.37.29 ||

మైథిలీ తు హరిశ్రేష్ఠాచ్ఛ్రిత్యా వచనమద్భుతం |
హర్షవిస్మితసర్వాంగీ హనూమంతమథాబ్రవీత్ || 5.37.30 ||

హనూమన్ దూరమధ్వానం కథం మాం నేతుమిచ్ఛసి |
తదేవ ఖలు తే మన్యే కపిత్వం హరియూథప || 5.37.31 ||

కథం చాల్పశరీరస్త్వం మామితో నేతుమిచ్ఛసి |
సకాశం మానవేంద్రస్య భర్తుర్మే ప్లవగర్షభ || 5.37.32 ||

సీతాయాస్తు వచః శ్రుత్వా హనూమాన్ మారుతాత్మజః |
చింతయామాస లక్ష్మీవాన్ నవం పరిభవం కృతం || 5.37.33 ||

న మే జానాతి సత్త్వం వా ప్రభావం వాసితేక్షణా |
తస్మాత్ పశ్యతు వైదహీ యద్ రూపం మమ కామతః || 5.37.34 ||

ఇతి సంచింత్య హనుమాంస్తదా ప్లవగసత్తమః |
దర్శయామాస సీతాయాః స్వరూపమరిమర్దనః || 5.37.35 ||

స తస్మాత్ పాదపాద్ ధీమానాప్లుత్య ప్లవగర్షభః |
తతో వర్ధితుమారేభే సీతాప్రత్యయకారణాత్ || 5.37.36 ||

మేరుమందరసంకాశో బభౌ దీప్తానలప్రభః |
అగ్రతో వ్యవతస్థే చ సీతాయా వానరర్షభః || 5.37.37 ||

హరిః పర్వతసంకాశస్తామ్రవక్త్రో మహాబలః |
వజ్రదంష్ట్రినఖో భీమో వైదేహీమిదమబ్రవీత్ || 5.37.38 ||

సపర్వతవనోద్దేశాం సాట్టప్రాకారతోరణాం |
లంకామిమాం సనాథాం వా నయితుం శక్తిరస్తి మే || 5.37.39 ||

తదవస్థాప్యతాం బుద్ధిరలం దేవి వికాంక్షయా |
విశోకం కురు వైదేహీ రాఘవం సహలక్ష్మణం || 5.37.40 ||

తం దృష్ట్వా చలసంకాశమువాచ జనకాత్మజా |
పద్మపత్రవిశాలాక్షీ మారుతస్యోరసం సుతం || 5.37.41 ||

తవ సత్త్వం బలం చైవ విజానామి మహాకపే |
వాయోరివ గతిశ్చాపి తేజశ్చాగ్నేరివాద్భుతం || 5.37.42 ||

ప్రాకృతోఽన్యః కథం చేమాం భూమిమాగంతుమర్హతి |
ఉదధేరప్రమేయస్య పారం వానరయూథప || 5.37.43 ||

జానామి గమనే శక్తిం నయనే చాపి తే మమ |
అవశ్యం సంప్రధార్యాశు కార్యసిద్ధిరివాత్మనః || 5.37.44 ||

అయుక్తం తు కపిశ్రేష్ఠ మయా గంతుం త్వయా సహ |
వాయువేగసవేగస్య వేగో మాం మోహయేత్ తవ || 5.37.45 ||

అహమాకాశమాసక్తా ఉపర్యుపరి సాగరం |
ప్రపతేయం హి తే పృష్ఠాద్ భూయో వేగేన గచ్ఛతః || 5.37.46 ||

పతితా సాగరే చాహం తిమినక్రఝషాకులే |
భవేయమాశు వివశా యాదసామన్నముత్తమం || 5.37.47 ||

న చ శక్యే త్వయా సార్థం గంతుం శత్రువినాశన |
కలత్రవతి సందేహస్త్వయి స్యాదప్యసంశయం || 5.37.48 ||

హ్రీయమాణాం తు మాం దృష్ట్వా రాక్షసా భీమవిక్రమాః |
అనుగచ్ఛేయురాదిష్ఠా రావణేన దురాత్మనా || 5.37.49 ||

తైస్త్వం పరివృతః శూరైః శూలముద్గరపాణిభిః |
భవేస్త్వం సంశయం ప్రాప్తో మయా వీర కలత్రవాః || 5.37.50 ||

సాయుధా బహవో వ్యోమ్ని రాక్షసాస్త్వం నిరాయుధః |
కథం శక్యసి సంయాతుం మాం చైవ పరిరక్షితుం || 5.37.51 ||

యుధ్యమానస్య రక్షోభిస్తతస్తైః క్రూరకర్మభిః |
ప్రపతేయం హి తే పృష్ఠాద్ భయార్తా కపిసత్తమ || 5.37.52 ||

అథ రక్షాంసి భీమాని మహాంతి బలవంతి చ |
కథంచిత్ సాంపరాయే త్వాం జయేయుః కపిసత్తమ || 5.37.53 ||

అథవా యుధ్యమానస్య పతేయం విముఖస్య తే |
పతితాం చ గృహీత్వా మాం నయేయుః పాపరాక్షసాః || 5.37.54 ||

మాం వా హరేయుస్తద్ధస్తాద్ విశనేయురథాపి వా |
అనవస్థా హి దృశ్యేతే యుద్ధే జయపరాజయౌ || 5.37.55 ||

అహం వాపి విపద్యేయం రక్షోభిరభిరజ్జితా |
త్వత్ప్రియత్నో హరిశ్రేష్ఠ భవేన్నిష్ఫల ఏవ తు || 5.37.56 ||

కామం త్వమపి పర్యాప్తో నిహంతుం సర్వరాక్షసాః |
రాఘవస్య యశో హీయేత్ త్వయా శస్తైస్తు రాక్షసైః || 5.37.57 ||

అథవాఽఽదాయ రక్షాంసి న్యనేయుః సంవృతే హి మాం |
యత్ర తే నాభిజానీయర్హయో నాపి రాఘవః || 5.37.58 ||

ఆరంభస్తు మదర్థోఽయం తతస్తవ నిరర్థకః |
త్వయా హి సహ రామస్య మహానాగమనే గుణః || 5.37.59 ||

మయి జీవితమాయత్తం రాఘవస్యామితౌజసః |
భ్రాతృణాం చ మహాబాహో తవ రాజకులస్య చ || 5.37.60 ||

తౌ నిరాశౌ మదర్థం తు శోకసంతాపకర్శితౌ |
సహ సర్వర్ణహరిభిస్త్యక్ష్యతః ప్రాణసంగ్రహం || 5.37.61 ||

భర్తుర్భక్తిం పురస్కృత్య రామాదన్యస్య వానర |
నాహం స్పృష్టుం స్వతో గాత్రమిచ్ఛేయం వానరోత్తమ || 5.37.62 ||

యదహం గాత్రసంస్పర్శం రావణస్య గతా బలాత్ |
అనీశా కిం కరిష్యామి వినాథా వివశా సతీ || 5.37.63 ||

యది రామో దశగ్రీవమిహ హత్వా సరాక్షసం |
మామితో గృహ్య గచ్ఛేత తత్ తస్య సదృశం భవేత్ || 5.37.64 ||

శ్రుతాశ్చ దృష్టా హి మయా పరాక్రమా
మహాత్మనస్తస్య రణావమర్దినః |
న దేవగంధర్వభుజంగరాక్షసా
భవంతి రామేణ సమా హి సంయుగే || 5.37.65 ||

సమీక్ష్య తం సంయతి చిత్రకార్ముకం
మహాబలం వాసవతుల్యవిక్రమం |
సలక్ష్మణం కో విషహేత రాఘవం
హుతాశనం దీప్తమివానిలేరితం || 5.37.66 ||

సలక్ష్మణం రాఘవమాజిమర్దనం
దిశాగజం మత్తమివ వ్యవస్థితం |
సహేత కో వానరముఖ్య సంయుగే
యుగాంతసూర్యప్రతిమం శరార్చిషం || 5.37.67 ||

స మే కపిశ్రేష్ఠ సలక్ష్మణం ప్రియం
సయాథపం క్షిప్రమిహోపపాదయ |
చిరాయ రామం ప్రతి శోకకర్షితాం
కురుష్వ మాం వానరవీర హర్షితాం || 5.37.68 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే సప్తత్రింశః సర్గః ||